

Matthew Tree, llibreria La Impossible, 9 de desembre del 2014

[Presentació del llibre *Contes de propina*]

UN COP DIRECTE AL PLEXE SOLAR

Per casualitat, havia acabat de llegir uns contes de Chuck Palahniuk just abans de començar els de Damià Bardera. De fet havia llegit força més Bardera i res de la ficció de Palahniuk (un llibre de no-ficció ben desangelat d'aquest m'havia tret les ganes de continuar llegint-ne més coses). Però en llegir la ficció de Palahniuk –concretament, el recull titulat 'Haunted'– em va va fer pensar, i força, de la de Bardera. I encara més, de la del seu últim llibre, 'Contes de propina'.

A primera vista, pot semblar absurd comparar Bardera amb Palahniuk. Palahniuk és un autor globalment conegut, ha venut milions d'exemplars dels seus llibres, ha estat traduït a desenes d'idiomes –el català inclòs– i Damià Bardera ha estat publicat només en català, té una editorial que el cuida molt bé però que no és pas cap Random House, i fins i tot a Catalunya encara hi ha molts lectors que no han descobert els seus llibres (cosa que es rectificarà, sense cap mena de dubte, amb el pas dels propers anys).

Havent dit això, els dos autors tenen algunes coses en comú. Entre d'altres coses, tots dos autors miren d'evocar el costat fosc de la vida –la violència, la desolació, la crueltat, com es vulgui dir– en la seva ficció: omplen els seus contes de suïcidis, actes de crueltat, personatges retardats o sàdics o físicament impedits, episodis grotescos, moments escatològics... Però Palahniuk ho fa d'una manera un pèl o molt exagerada, com si és tractés d'un còmic: dona noms improbables als seus personatges, els posa en situacions estrafolàries, i allarga les descripcions més cruels o grotesques fins a l'extenuació (per promocionar el llibre va fer una gira dels Estats Units i Anglaterra en què en llegia el primer

conte en veu alta: al llarg de tots aquests recitals, setanta-dues persones es van desmaiar mentre ho feia).

Bardera, però, fa una cosa que ens fa sentir molt més incòmodes que qualsevol conte del Palahniuk; dues coses, de fet: a la primera part del llibre, descriu uns quants episodis que són autobiogràfics –el seu propi nom hi surt en alguns, i no pas per casualitat– que presumptament van tenir lloc durant la seva infantesa i adolescència. I com qui no vol la cosa, en aquests episodis descrits d'una manera tan quotidiana, com si fossin el pa de cada dia, hi introdueix la violència, l'alcoholisme, algun suïcidi, morts infantils, nens baldats o retardats, la tortura, la depressió i la soledat. I com que ho fa d'una manera tan intranscendent, el ja esmentat costat fosc de la vida ens sembla molt més proper, i per tant molt més pertorbador, que en els contes de Palahniuk.

I per si això fos poc, a la segona part del llibre ens ofereix una tirallonga de microcontes fantasiosos en què la insinuació de l'horror de la vida adulta que ja ha fet a la primera part es converteix en una realitat ineludible. Cada microconte és com un cop directe al plexe solar. (LLEGEIX 'arc iris' p.134).

I malgrat tota aquesta violència i crueltat i desolació, el llibre té moments de comicitat, en part gracies a l'ús aparentment casual de frases o paraules gruixides. (LLEGEIX FRAGMENT p.95).

El que potser no ha aconseguit explicar és que aquest no és un bon llibre: és un llibre extraordinàriament excel·lent. És un llibre que sobreviurà al pas del temps –hi posaria la mà al foc. És un llibre recomanable, encomanable, regalable i entranyable. Al final del seu llibre de contes, a l'epíleg, Chuck Palahniuk: 'Tan poca gent fa l'esforç de llegir llibres, que ja no es pot dir que el llibre sigui un mitjà de masses. A molta gent els llibres els importen un rave. Fa dècades que no es prohibeix cap llibre. I aquesta desídia és el que atorga als llibres la llibertat de què gaudeixen, la llibertat d'anar a qualsevol lloc i de

parlar de qualsevol cosa.' Doncs, aquí tenim un autor que s'ha atrevit a aprofitar-se al màxim d'aquesta llibertat, que utilitza la llibertat del llibre per anar a llocs poc explorats i per parlar de coses que normalment no s'expliquen en veu alta. No el puc recomanar prou.